

Forfatter: Martensen, Hans Lassen

Titel: BREV TIL: Laub, Hardenack Otto Conrad FRA: Martensen, Hans Lassen (1874-06-30)

Citation: Martensen, Hans Lassen: "BREV TIL: Laub, Hardenack Otto Conrad FRA: Martensen, Hans Lassen (1874-06-30)", i *Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (2. bind)*, Karl Schönbergs Forlag, s. 340. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252230-002-shoot-L0022522300020130.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (2. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fra Martensen til Laub
Kjøbenhavn, 30. Juni 1874

Kjære Biskop Laub! Vor i sig selv uvæsentlige Differents om Grundtvigianismen lader sig formulere saaledes: at De har nogle Grader Optimisme mere end jeg, eller, hvad der er det Samme, at jeg har nogle Grader Pessimisme mere end De i Opfatningen af dette Phænomen. Jeg haaber alt Godt om de enkelte Grundtvigianere, blandt hvilke jeg kjender Flere med elskværdige Egenskaber. Men om Grundtvigianismen som Partiretning haaber jeg Intet. Som saadan staaer den for mig som noget Udlevet, der ikke har nogen Productionskraft, og derfor heller ingen sand Fremtid, om den end vedbliver at fortsætte sin Tilværelse, og ved politiske og nationale Tilsætninger, især naar den har Leilighed til at opponere mod Autoriteter, kan frembringe et vist Røre. Men nogen aandelig Fremtid har den ikke. I Aandens Verden er den dømt — jeg mener det, som gjør Partiet til Parti, især da Opdagelsen og den nye Reformation —, og det ligger klart for Dagen, at den er afmægtig til at forsvare sig. De mener derimod, at den i ethvert Tilfælde dog maa kunne sige os, hvad den er og hvad den vil, og at det vilde være tungt for os Alle at skilles ad uden nogen foregaaende Forhandling. De antager dermed, at den er skikket til at forhandle. Dette antager jeg ikke. Dens Væsen er Uklarhed og Halvmørke. Dens Tilhængere, der som Følelses- og Gemytsmennesker kunne være meget elskværdige, ere magelige og utilbøielige til Tænkning. Videnskab og Theologie foragte de og haabe ved denne Foragt at blive deelagtige i Grundtvigs Genialitet. Men kan der føres nogen virkelig Forhandling s. 341 uden Theologie? Dersom jeg her har udtrykt mig noget skarpt, vil De, kjære Biskop Laub, forstaae det Sagte cum grano. En Skilsmisse fra Grundtvigianerne frygter jeg ikke. Vi kunne godt blive sammen med dem, og selv træde de ikke ud, hvortil de hverken have Kraft eller Mod. Mere og mere vil Eensidigheden falde af, de Bedre ville efterhaanden smelte sammen med den lutherske Kirke; indre Uenighed vil bidrage til at opløse Partiet som Parti. Om der skal sættes en Dæmning for de Magter, der true Folkekirken med Opløsning, vil efter min Formening beroe derpaa, om der kommer et andet System i Staten, om en konservativ Aand atter kommer til at gjøre sig gjældende i Staterne. Kun naar dette skeer, hvilket ogsaa vil medføre en Omdannelse af Statsforfatningerne — en Afskaffelse af den almindelige Stemmeret og en med denne Afskaffelse sammenhængende Reaction mod den eensidige Individualisme —, vil der være Udsigt til Folkekirkernes Bestaaen. I modsat Tilfælde, — naar den nuværende siden 1848 fulgte Retning og Bevægelse vedbliver, vil der mere og mere udbrede sig Opløsning ikke blot i Kirke, men ogsaa i Stat. Saaledes staaer det for mig, om jeg end her kun i stor Korthed har kunnet antyde min Opfatning.

At man bliver ældre — hvad De berører i Deres Brev — er jo en Følelse, for hvilken Ingen af os kan unddrage sig. Dog tragte vi jo efter at modarbejde Tidens forældende Magt og efter den daglige Fornyelse i det indvortes Menneske. Ganske og af inderste Hjerter samstemmer jeg med, hvad De saa sandt siger, at der er ingen ægte Kraft uden i en Skrøbelighed, der stadigt beseires, og at det er noget Herligt, naar denne Skrøbelighed ikke i nogen synderlig Grad kommer tilskue. s. 342 Meget har glædet og været mig til Bestyrkelse, hvad De siger om Dem selv, saavel som hvad De meddeler om Mynster paa hans sidste Visitats i Valløby. Om Træthed og Fatigue paa Visitatser kan jeg ogsaa tale Noget med. Men derom beder jeg, at Herren, om han end ikke fritager os for den vedvarende Kamp mod Skrøbeligheden, dog vil bevare Arbeidskraften til det Sidste. —

Deres af Hjertet hengivne H. Martensen.